

N:o 19.

Redaktör: ADOLF LINDGREN.

Förläggare: HUSS & BEER.

Stockholm den 1 Oktober 1881.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.

Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre.

Lösn:r med musikbilaga 50 öre.

Årg. I.

Kristina Nilsson.

Det var redan helt tidigt på eftermiddagen den 10 augusti 1876, då massor af människor strömmade bort emot Ladugårdslandskyrkan. Der var Kristina Nilssons första konsert!

»La diva» uppträder (för första gången i Stockholm sedan 16 år) vacker, smärt, med säker hållning, intelligenta drag och ett visst barnsligt behag. Hon ler, hviskar ett ord vid någon bekant, kastar en liten befallning åt ackompanjatören — och låter derpå utströmma en flod af toner, fulla ej allenast af det renaste välljud och en fulländad konstfärdighet, utan af ljus och skugga, af lif och uttryck, af individuella klangfärger i hvarje stafvelse. Man blir genast vid första takterna slagen af den öfvertygelsen, att sångerskan egentligen icke borde stå här, utan på scenen. Att publiken också fullständigt glömdes bort lokalen, märktes nogsamt på den storm i ordets egentliga mening af applåder, bravorop och stampningar, som ej ens tillät sångerskan att utan afbrott avsluta sin aria (ur Traviata). Felades bara blombuketter och lagerkransar!

Att utförligt beskriva hela konserten skulle bli det samma, som att upprepa det nyss sagda, blott med den skillnaden, att stormen växte till en

orkan, sådan den ärevördiga kyrkan säkerligen aldrig varit vitne till, att inropningarna ökades från en till två och från två till tre, att tvänne nummer (»Ave Maria»

och »Fjorton år») måste af sångerskan gifvas da capo, samt att äfven öfriga uppträdande finga del af ett så ovanligt rikligt bifall, som de säkerligen eljest, utan den

högt uppträffna entusiasmen, icke skulle fått.

Detta var medaljens rätsida. Afvigsidan kom i ett samtal, som vi tillfälligtvis bevitnade dagen derpå:

»Nå, har du hört Kristina Nilsson?»

»Hörde henne i går i Ladugårdslandskyrkan.»

»Nåå?»

»Ja, naturligtvis utmärkt! — Men — — Trebelli var bättre.»

»Häda!»

»Dess utom är det inte passande att i kyrkan utföra 'la traviata', ej håller...»

»Olycklige!»

»Ej håller den der slagdängan 'Fjorton år' — som för öfrigt sjöngs med osmak.»

»Apage, satan!»

Sådana der hädiska uttryck förekommo verkligen och det icke så sällan, om än bland dem äfven blandade sig utrop af sann beundran öfver divans föredrag af »Ave Maria» eller »Inflammatus». Det var blott idolatriens kult, beundrare quand même, som sågo allt i rött.

Men — var nu än konsert-sångerskan omtvistad — faktum är, att efter bevitnandet af hennes dramatiska framställningar meningarna icke längre voro delade derom, att Kristina Nilsson var ett geni. Nu tystnade alla jemförel-

Kristina Nilsson Sångerska

ser, man blott såg och hörde henne! Den som njutit af hennes återgifvande af sådana scener som Mignons jubel öfver sin befrielse, Margaretas fasa vid broderns död, Valentines pinsamma grämlse vid makens ömhetsbetygelser — för att blott nämna ett par exempel bland otaliga — han vet hvad det vill säga att ryckas med och hängsunka i betraktandet af en bild, så illusorisk att den framstår liksom i en camera obscura, magisk och dock lefvande, samt neutraliserande hela den omgifvande världen.

Kristina Nilssons framställning är starkt realistisk. Men hvad som härvid dokumenterar henne såsom verklig konstnär är den måtta och självbehärskning hon alltid förstår att iakttaga och som hindrar henne att öftra åt en oskön naturalism. Och när med detta konstnärliga spel på ett organiskt sätt förena sig verkningarna af en sorgfälligt utbildad sångstämma, som tyckes ega olika färgade register för hvarje olika affekt — så uppstår en totalgestalt af i samma mån lifligare individualitet, som den lyriska karaktersmasken är mera intränglig och omedelbart gripande än den blotta talscenens.

Helt och hållet införlifvad i den franska skolan med dess starka och raffinerade kolorit, bör Kristina Nilsson vara särdeles egnad att tolka de stora typerna ur den moderna pariserverlden. En af de viktigaste och mest varierade af dessa typer är den som stundom kallar sig Marguerite Gauthier, stundom Violetta. Som bekant var det också i den senares skepelse som den svenska sångerskan först tog Paris med storm. Att döma efter åtskilliga tecken (t. ex. det hemska våldsamma skrattet framför spegeln i Mignon samt slutscenen i samma pjäs) bör Violetta verkligen vara en af Kristina Nilssons triumfroller, och det är att beklaga, att omständigheterna icke medgäfvit hennes uppträdande härstädes under denna mask. — Ophelia (i Thomas' Hamlet) nämnes äfven såsom en af hennes största triumfer och detta sannolikt med skäl, då man nämligen erinrar sig hennes förmåga att spela vansinnig.

Medan vi lefva bland erinringarna från den stora sångerskans förra härvaro, vilja vi — hällre än att upprepa hennes mångfaldiga gånger skrifna biografi — meddela hvad vi teknade oss till minnes efter hennes första uppträdande på Stora teatern i samma roll, hvarmed hon om tisdag skall illustrera galaspektaklet till det höga kronprinsparets ära.

Det var den 25 augusti först nämnda år. Icke ofta torde Sergels genier hafva skådat ned på en så uppeldad och bifall slösande människomassa som den, hvilken då åt aftonens hjeltinna inkastade öfver rampen sina applåder, sina bravorop, sina ofrivilligt mellan läpparna utslupna, oartikulerade ytringar af hänförelse samt — icke att förglömma — sina blomsterbuketter (hvilkas antal vi försökte räkna, men afstodo derifrån, då vi funno att det var omöjligt). Att Kristina Nilsson blef inropad fyra gånger efter pjesens slut är ett på vår scen ovanligt faktum, men kanske ändå icke så oerhörd, som att hon också inropades trenne gånger en suite under pjesens lopp, nämligen efter tredje akten.

För en kritik, som efter bästa förmåga bemödar sig att vara samvetsgrann, är det

en lika sällsynt som oskattbar njutning att någon gång få, utan att råka i strid med sin pligt, hängifva sig åt en odelad beundran. Inför Kristina Nilssons Margareta kan kritiken göra detta. Någoting mera fulländadt kan väl nämligen endast tänkas, i hvad beträffar en och annan detalj (så t. ex. betonar Signe Hebbe bättre det något knäppiga afvisandet af Fausts första närningsförsök, äfven den stolta värdigheten gent emot leksystrarnas hån), men säkerligen icke i hvad beträffar det hela. Kristina Nilsson har, som sig bör, uppfattat den ursprungligen goetheska karaktersskapelsen i den förändrade skiftning, som den franska operan ger vid handen. Gemüth'et ersätter hon alldeles riktigt med drömmeri, hjertinnerligheten med passion. Den barnsliga menlösheten i början framställdes med god naturtrohet. Den likaledes barnsliga — ehuru i operan något raffinerade — glädjen öfver de erhållna smyckena var måhända ännu mästerligare återgifven, och föredraget af juvelarian hörde så i sång som spel till aftonens glanspunkter. Ej mindre utmärkt var sångerskans tragiska styrka, särskildt i utförandet af sådana moment, då en häftig affekt paralyserar förståndet och ersätter den lugna besinningen med ett vare sig tillfälligt eller permanent vansinne: följaktligen böra fjerdte akdens slut samt fångelsescenen räknas med bland hennes triumfställ. Huru hon vid allt detta förstod att göra sin röst gällande, så väl i dess skära höjd, som i dess egendomligt karakteristiska och kraftiga djupa toner, är någonting, som icke kan beskrifvas, utan måste höras. Slutintycket blir alltid det, att röstmedel och skådespelare-talang, redan hvar för sig helgjutna, här äro oupplösligt förenade till ett, och detta ena blott ett medel för återgifningen af en intelligent uppfattad och sorgfälligt genomförd musikalisk karaktersroll.

I hopp att å nyo få upplefva en dylik konstnjutning helsa vi nu igen vår fräjdade landsmaninna på det varmaste välkommen till fosterjorden. Af en i förra numret af denna tidning berättad episod från hennes vistelse i Petersburg torde framgå, att hon ändå icke hyser en sådan likgiltighet för denna fattiga fosterjord, som man länge sökte göra troligt.

A. L.

J. Stockhausens årsberättelse om sin sångskola.

(Ur Allgem. Musikal. Zeitung).

Professor Stockhausen har vid afslutandet af sitt första skolår offentliggjort en »Årsberättelse», hvilken redan genom den längre »Inledningen» är egnad att taga vår uppmärksamhet i anspråk. I denna berör han åtskilliga förhållanden och oriktigheter, som äro till hinder för bedrivande af en sant konstenlig sångundervisning.

Sådana hinder framträda redan i ungdomens elementarbildning. Detta har ofta framhållits, och om klagomålen på samma gång kunnat tjena till botemedel, skulle vi för längesedan kunnat fagna oss öfver en förändring till det bättre härutinnan. Äfven

Stockhausen instämmer i denna klagan genom följande yttrande:

»Sångundervisningen i skolorna, gymnasier och konservatorier är att döma efter sådana rön så torftig, att hos nybörjarne — och vi hade i sopranstämman knappast några andra än sådana — sällan en skala af åtta toner klingade ren. Om tonarter, taktarter och träffande af intervaller hade skoleleverna hört talas helt obetydligt. Ja icke en gång språkelementen: vokaler och konsonanter, hvilka efter min öfvertygelse bilda grundlaget för ett godt gehör och god tonbildning (vokal kommer, som bekant, af »vox» röst) hör man riktigt rent och tydligt uttalade. Man har största möda att få nybörjarne att uttala de enkla Aretin'ska solmisations-stafvelserna: do (ut), ré, mi, fa, sol, la. Af do blir to, och man får äfven höra »ud ré mi» i stället för ut re mi; i ré skorrar r alldeles förfärligt emot den mjuka gommen i stället för att bildas fram i mun med tungspetsen; af mi blir my, af fa wa; i sol hör man i stället för den skarpa sibilanten, såsom den i början af romaniska språk skall uttalas, ett s, som ljuder så som i det tyska Nase eller det franska zéro, zèbre etc. I la uttalas l ofta gutturalt, och denna falskt bildade liquida, ännu mera än r-et, påtrycker hela uttalet den bekanta prägeln af ljudbildning genom tungan mot gommen. Sådana fel hindra framskridandet i tonbildning och föredragningssätt ofantligt, emedan nybörjarne allt ifrån skolåren så vant sig och behöfva till och med ett och ett halft år för att blifva af med dessa fel, slutligen emedan talorganerna hos vår ungdom ej äro öfvade med hårdt och mjukt ljudande konsonanter, öppna och slutna vokaler. R. Benedix skrifer om konsonantbildningen: Dessa rörelser och ställningar måste göras riktigt skarpa och bestämda, om konsonanten skall ljuda skarpt och i enlighet med sin egendomliga natur. Den alltför ofta förekommande vårdslösheten härutinnan och trögheten att *öppna munnen* ordentligt bör man alltså lägga bort.

Men detta kan nu endast skolan förbereda och inöfva, i det hon i ungdomsåren bildar språkorganet hos de unga och uppfostrar dem till ett korrekt, ja idealiskt uttal. Dessa talöfningar äro tillika de första öfningarna i fråga om gehör. Den som förstår att skilja mellan långa och korta vokaler och kan uttala dem fullkomligt, den som bildar alla konsonanter hvar och en efter sin art korrekt och vet huru alla språkelementen skola frambringas, har grundligt öfvat sitt gehör och sina talverktyg, lagt grund till tonbildningen och ett vackert uttal. De första öfningarna för örat, munkanalen, struphuvudet och lungorna, ja för själfva tonbildningen äro alltså studiet och analysen af språkelementen under lästimmarna i de lägre och högre skolorna. Man synes ännu icke fullt inse, att vokalmusiken är ett språk för alla och att föreningen af musik och poesi kanske mer än någon annan konst odlar sinnet för det sköna. Men då ett bildadt gehör i fråga om sång är oundgängligt, må man börja i de lägre klasserna med början — språkmaterialet! — hvilket beträffande sången så väl som talet visat sig vara tonens grundläggare och befordrare.»

Detta är ett ämne långt viktigare och af långt allmännare betydelse, än som vid

första påseendet kan tyckas. Att lära tala, att lära tala väl, kunna och böra alla, men icke alla kunna sjunga. Här af följer, att man klassvis med samtliga lärjungarne måste företaga språköfningarna efter deras musikaliska sida, med afseende på vokaler och konsonanternas renhet, de egentliga sångöfningarna deremot endast med sorgfällig utgallring och gruppering. Denna synpunkt vinner i betydelse, då man börjar behandla de enskilda sköna barnrösterna så, att de icke, såsom för närvarande sker, gå förlorade och förderivas genom sammansjungning i massa, utan tvärtom afsondras från mängden och behandlas solistiskt.

Sedan den felaktiga behandlingen af språkmaterialet, af vokaler och konsonanter, framhållits, berör Stockhausen vidare de missförhållanden som beträffande sången förefinnas i musikskolorna. Han skrifver sålunda:

»Ett annat lika stort fel i skolor och konservatorier är sångöfningarnas ackompanjerande med pianot. En stämgafler eller violin må vara nog till att ange eller rätta tonen. Så länge vi i vår läroplan icke återupptaga a capella-sången — sången utan ackompanjemang — allt ifrån de lägsta klasserna, skall man aldrig blifva af med falsksjungandet, hvilket vår öfverseende publik gång på gång stillatigande håller till godo med. Sinnet för detta slags studium — sång utan ackompanjemang — har beklagligen i de flesta skolor och sångklasser gått förloradt. Man vill lemna nybörjaren ett säkert stöd och göra saken lätt och angenäm genom begagnandet af pianot, och missbildar dermed hans gehör helt och hållet. De mindre begåfvade märka icke en gång, att de äro odugliga för sångkonsten, emedan ackompanjemangt öfverröstar de falska tonerna, de talangfulla åter förblifva alldeles osjelfständiga. Det omtyckta sockerbagarsliket hos en Concone, med den ofria men starka tonen bunden vid vokalen A, bildar ännu alltjämt äfven i större skolor och läroanstalter grundvalen för sångöfningarna. Till allvarliga studier har man ej tid. Vid högre sångskolor gäller det att så fort som möjligt inlära en rol för att få uppträda. Under det instrumentalisterna egna sju, åtta, ja tio år åt sin utbildning, skola sångare och sångerskor på lika många *månader* göras färdiga för scenen!»

Såväl äldre som nyare sånglärare anföras till bevis för att de sakkunniga städse förfarit efter de här framställda grundsatserna: Herbst i 17:de, Fux, Bertalotti och Tosi i 18:de, Schelble och Wüllner i 19:de århundradet. Vid omnämnandet af den senares körskola säger Stockhausen:

»Dr Wüllner vet att lärjungens andliga verksamhet vid träff- och läsöfningarna höjes genom benämning af noterna, och att stafvelserna ut, re, mi, fa, sol, la erbjuda för nybörjaren en hållpunkt, som raskare hjälper dem öfver begynnelsegrundernas svårigheter, än det tanklösa A-sjungandet. Han vet också, att ingen stämma i världen genom *en enda* vokal allena, och allra minst genom detta farliga, ofta i gommen bildade A, kan utvecklas, och föreskrifver därför nybörjaren den tonbefriande omvexlingen af konsonantansatser. Solmisationsstafvelserna bilda verkligen ett slags klaviatur, som riktigt använd befordrar tydligheten i den bundna stilen. Staf-

velserna äro, ungefär som orgelns tangenter, den förmedlande principen mellan viljan och instrumentet (struphufvudet): de äro för nybörjaren en lättnad. Han har vidare insett att genom vokaliserandet på A nybörjaren också merendels sjunger *orent*, emedan nämligen luftströmningen på A, till nästa andhämtning, är oafbruten och utgör en för stämbanden tröttande verksamhet. Den naturliga andningsekonomen, en sådan hvilken sångtexten medför, får ej göra sig gällande. Han vet att tvärtom tonen med hjälp af språket — några konsonantansatser äro tillräckliga — lättare åstadkommer att nybörjaren, med ett ständigt upprepadt litet textunderlag, sjunger rent, än med begagnande af en och annan vokal. Måtte våra skolors ledare och lärare snart införa den hastigt berömda vordna metoden att afskaffa det tanklösa A-sjungandet! Förberedda genom denna elementarundervisning skola sådana, hvilka sedan vilja egna sig åt sångkonsten, mycket förr nå målet, än genom den nu allmänt utbredda metoden. Må våra sånglärare först och främst sörja för en *grundlig början*. De skola visserligen då ej under de första åren redan uppnå några så kallade »resultat», men lärjungarne, hvilka fått utbildas sig långsamt, skola sjunga renare, träffa säkrare än många »exercis-sångare». I de öfre klasserna skola de sedan kunna hafva verklig njutning af och vidare utbilda sig genom den flerstämmiga sången.»

»Jag har förut nämnt de sex solmisationsstafvelserna utan att tala om de moderna tonskalorna; och detta ej utan sina skäl. Det är nödvändigt, att nybörjaren, särskild skolbarnen, sedan de lärt sig hel- och halftonsförhållandet i våra moderna tonskalor, öfva i litet omfång *röstens mellanläge* och att säkert träffa ton. En tonföljd af 8 toner innehåller från det fjärde till sjunde tonsteget tritonus-intervall (den öfverstigande kvarten), som man att börja med helst bör undvika i öfningarna. Medeltidens hexachord, innefattande grekernas tre hufvudtetrachorder, den doriska, frygiska och lydiska tonföljden, erbjuder till en början åt de unga rösterna det rätta omfånget: g¹, a¹, h¹, c², d², e², för den höga sopranen; e¹, f¹, g¹, a¹, h¹, c² för lägre sopranen; c¹, d¹, e¹, f¹, g¹, a¹ för alten, utan att beröra sjunde tonsteget; så lät också den förut omtalade J. A. Herbst öfva de första tonförbindelserna och manéren. Äfven de tre registren hos barnstämmen: hufvudrösten, mellanrösten och bröst rösten (synnerligast hos gossar utvecklade), blifva här noggrant karakteriserade och de sex nämnda tonerna kunna med lätthet utföras i ett och samma register, då dessa sex toner väljas efter registrets karakter. Läraren måste därför ifrån början göra en riktig indelning af rösterna och gifva akt på, om gossarnes röstomfång ändrar sig under studiet. Detta rörande sjelfva sången. Än viktigare är att taga i betraktande det musikaliska hos sex-ton-systemet. Då vårt organ endast tillåter en flerstämmighet i förening med andra och sångaren endast kan bilda sig musikaliskt genom kontrapunktiska, flerstämmiga sångstycken, så är första frågan, hur man bäst öfvar sig i flerstämmighet? Svaret är: i Canon.»

Till bekräftelse af det påståendet, att den kanoniska sången bäst egnar sig till öfning i mångstämmighet, hänvisas till det

som Stockhausen anmärkt i förordet till sin upplaga af Cherubinis canons. Jag ville endast säga, att de af honom anförda *grunderna* för solmisationen trots sin riktighet dock ännu ej äro så fullt afgjorda, att dermed *möjligheten* af ett derifrån afvikande förfarande är utesluten. Ty dessa grunder äro samtliga *nyttighetsgrunder* och kunna sålunda ej i enlighet med denna sin natur vara i sista hand afgörande, trots deras stora värde för den praktiska sångundervisningen. Först när man tager med den rent musikaliska grunden, som ligger deri, att hexachord och kanon äro ett, så har man uteslutit sjelfva *möjligheten* att emot solmisationen uppställa en annan metod, som kunde uppväga densamma eller ha samma betydelse.

Men det finnes ett annat ämne, rörande hvilket jag hyser den önskan, att samma öfverensstämmelse i åsigt kunde blifva rådande. Kanske är så redan fallet, och det felas blott att det kommer till pröfning här af. Jag menar här förhållandet mellan solosången och körsången — ett ämne som för vår tid har långt större betydelse än förut. Ty nu för tiden eller under de sista årtiondena är det egentligen *massan* som sjunger, tvärt emot bruket i äldre tider då utvalda, skolade sångare förenade sig till en kör. Den frågan, hur den legitime herskaren i sångens rike, den enskilde sångkonstnären skall ställa sig till denna sak, är oafvislig och vidtomfattande. Vi bortse från det som direkt angår uppförandet af gamla klassiska verk och fästa oss endast vid den *pedagogiska* sidan af saken.

Jag har alltid ansett det oriktigt att en sånglärare leder både kör- och solosång. Då sådant är mycket allmänt, och då skadan här af alltid drabbar solisten, så kan man lätt förklara den herskande medelmåttigheten hos våra solosångare, särdeles de som höra till konsertfacket. Man hör blott körstämmor, som sjunga ensamma, icke musikkonstnären som uttryckslos; icke en enda verklig solist-ton vågade sig fram. Försöker en sålunda bildad sångare att med uttryck föredraga sin lex, då råkar han lätt — emedan den rätta måttan felas honom — in i den lustiga eller gråtmilda genren. Den medverkande altsångerskan gaf ett mindre angenämt exempel här på. En lysande motsats härtill visade sopranen och basen, hvilka kommo från teatern, särdeles basen (Lissmann från Bremen). Det anförda är fullt karakteristiskt för ställningen, ty med få undantag (mest af äldre datum) är bilden af våra solister vid utförandet af oratorier nästan alltid likadan*. Sådant kan ej väcka förundran, ej heller att våra teatersångare fått ett stort förspång. De bättre rösterna, hvilka, emedan de blifva bättre betalda, vända sig till teatern, äro ingalunda de som ensamt verka detta, utan mer än halfva orsaken ligger deri, att de för scenen bestämda bildas genom routinerade föregångare, hvilka endast bibringa

* Tout comme chez nous.

Red.

dem partier, i hvilka den dramatiska scenen liksom med våld utkläcker den till en början ännu förborgade solisten. Kör-luft andas aldrig en sålunda bildad, ofta blott inexercerad sångare, och detta är hans lycka.

Det är ej meningen att härmed angifva den enda riktiga vägen till utbildning af en solist; passerandet af teatern kan för konsertmusiken ej en gång kallas den bästa vägen. Är konsertmusiken i sin nuvarande oerhörda utsträckning hvad sången beträffar verkligen något mer än ett bihang till scenen, motsvarar dess inre berättigande den yttre utbredningen, då kan den närmaste och bästa vägen till solosångens utbildning ligga på konserternas område. Exempel saknas ej, som kunde bekräfta detta; Clara Novello och Sims Reeves, äkta konsertsångare, hafva aldrig beträdd scenen. På konserten är körsången en mycket betydande, ja ofta undertryckande makt och det är af högsta vikt att först och främst komma till rätta med denna makt. Ju våldigare densamma uppträder genom sin tonstyrka, desto mer är det lärarens pligt att använda alla konstens medel för att bringa solosången derhän, att denna blifver en med körsången likberättigad makt. Och detta härliga mål kan aldrig uppnås, om ej läraren i första rummet är väl bekant med de olika bildningsvägarne för kör- och solosång och derpå skapar sig en metod, som skaffar oss verkliga konsertsångare. En mans fulla kraft, han må vara aldrig så mångsidig, tages i anspråk för ett sådant mål, om några nämner resultat skola uppnås. Solosång-läraren bör alltså icke befatta sig med körledning, ty om någonsin på musikens område gäller här regeln: *divide et impera*.
Chr.

Patti och Nicolini.

Den gamle, rike och ej just hänsynsfulla impresarion i New-York, hr Rullmann, uppehöll sig i somras i Paris för att söka vinna Adelina Patti för den amerikanska turné, som hon nu företager på egen risk.

»Jag lyckades inte», berättar hr Rullmann för en bekant.

»Och hvarför ej?»

»Ah, Nicolini ville inte; och man kan aldrig få tala vid henne utan att Nicolini är med.»

»Hur mycket bjöd ni då?»

»En obetydlighet, min vän, 54,000 pund.»

»Ni skämtar!»

»Ser jag så ut? Säger 54,000 pund. Hon ville — han inte. Jag gaf henne mitt sista ord. Men Nicolini mente att han kunde med henne i Amerika vinna mycket mer, och begärde 80,000 pund.»

»Nå men ...»

»Nå men ... signor Nicolini är den som befäller; hvad han säger gäller allt hos Patti; hon har ingen egen vilja; om hon vill veta hvad hon skall tänka, frågar hon Nicolini och han säger henne det. Men detta är ännu inte nog. Nicolini hemtar sina åsikter från Franchi, som är den egentlige befälhavaren. Alltså Franchi sade till Nicolini: Jag tänker ni måste ha 80,000

pund. Nicolini sade till Patti: Jag tänker ni måste ha 80,000 pund. Och Patti sade till mig: Jag tänker vi måste ha 80,000 pund.»

»Ni borde ha bjudit den summan.»

»Hvad, tror ni då jag kan trolla? Jag måste ju hvarje afton ta in 1,600 pund för att betäcka omkostnaderna, under det hon blott ville förpligta sig till 50 aftnar och bara för konserter, inte ens för operor. Det är absurdt.»

»Men man betalar henne dylika priser i Europa!»

»Bah — man har betalt. Man skall inte längre göra det, emedan sådana summor ej kunna inbringas. Dessutom börja alla direktörer äntligen att uppresas emot detta Nicolini-herravälde.»

Tre månader i London.

Musikaliska iakttagelser af Hugo Beyer.

II.

Enligt föregående är jag skyldig att fortsätta med några ord om *kyrkomusiken*. Jag delar detta ämne i *kyrkosången*, *orgeln* och *orgelspelet*.

Beträffande sången, som utföres i kyrkorna i London, är denna af största intresse. Såväl i St Pauls Cathedral som Westminster Abbey står måhända kyrkosången främst, men här till bidraga ock de många och stora gudstjänster, som hållas i dessa kyrkor, nämligen fyra olika sådana hvarje söndag, och dessutom en hvarje dag mellan 3 och 4 e. m. hela året om. Här exequeras förutan den vanliga ritualen många stora och värdefulla messor, requiems, anthems och lofsalmer af Spohr, Beethoven, Mozart, Mendelssohn, Haydn, Palestrina och Rossini m. fl. jemte kompositioner af deras egna organister, hvarom jag längre fram skall yttra mig. Till utförande af dessa storartade arbeten användas uteslutande skolgossar för sopran och alt, samt herrar för tenor och bas. Den fyrstämmiga satsen är således hufvudet i deras kyrkomusik, i hvilken ingår såväl solo, som duo, trio och quartett, alternerande med kören alltefter kompositionens innehåll. Det är tydligt, att då saker af nämnda klassiska kompositörer uppföras, många och stora svårigheter skola förekomma för de sjungande, men det är också förvånande höra, huruledes dessa unga gossar med lätthet och renhet fullgöra sin sak, äfven i de mest svåra, fugerade och kontrapunktiskt behandlade satser. Jag förfrågade mig hos deras lärare, som alltid är kyrkans organist: »huru är det möjligt inlära dessa svåra saker med de unga gossarne, hvilka sällan äro öfver 16 år, men väl 9, 10 à 12 år?» Svaret blef: »jo ser ni, här är det en ära och glädje för gossarne att få sjunga i kyrkan, och dertill befrämja föräldrarnes kyrkosången på det allra högsta, genom att öfverlemnas dem till öfning en timma hvarje dag hela året om åt organisten». Dessutom hafva de belöningspremier, och de som ega vackraste rösterna samt lära sig sjunga solopartierna väl, få bra betaldt för året. Dertill kommer, att kyrkan bekostar åt obemedlade föräldrar deras gossars hela uppfostran, emellan 9 och 15 års ålder. Då jag var närvarande vid flere tillfällen af deras öfningssång i kyrksalen och dervid förekom en strängt fugerad sats, frågade jag dem, om de tyckte om att sjunga dessa svåra sånger? Och svaret blef: »visst är det tråkigt när det är svårt, men det är så mycket roligare när det går».

Uthållighet hos läraren med grundliga studier, och ett verkligt intresse hos barnen i förening med den dagliga öfningen, detta synes vara den talande orsaken, och den enda rätta vägen att komma till en ren och god kyrkosång. Ja, kan man säga, det tror jag, när de få betaldt för allt hvad de göra, då skulle äfven här hos oss finnas god kyrkosång! Vi våga ändå tvifla härpå, äfven om betalning komme i fråga, så länge det ej är mera intresse hos föräldrarnes för dylik sång; och dessutom sakna vi här för intresserade lärare, som äro villiga arbeta på denna tunga och mödosamma väg. Men jag återgår till vårt ämne.

Kören i kyrkorna består vanligen af 16 à 20 gossar och lika många män. Samsången är för-

vånande god, både till form och innehåll, dertill komma klara och rena solröster hos gossarne, hvarigenom det hela understundom får en djupt allvarlig och gripande karakter (den vackraste sången är stycket straxt före predikan). Mycket bidrager här till orgelns närhet, då denna alltid har sin plats i koret invid de sjungande. I hvarje gudstjänst är tillfälle höra god kyrkomusik, och serdeles utförlig är denna i de gudstjänster, som hållas mellan kl. 3 och 4 e. m. — Så är man i tillfälle att hvarje söndag höra stora och klassiska verk utföras, som man aldrig, ja icke ens för pengar kan få höra här eller annorstädes. Serskildt påpeka vi de båda redan nämnda katedralkyrkorna, men äfven Templechurch, All saints' church, Trinitychurch samt flera andra.

Det är ej heller ovanligt, att under gudstjänsten före predikan, som inledning till vår vanliga predikstolspsalm, få höra solosång, sådan som basarian »Gud var mig nådig» ur Mendelssohns Paulus, eller tenorarian »Om af allt ert hjerta I mig söken» ur Elias. Och derefter stämmer församlingen in uti en hymn ur sin sångbok, hvar efter predikan följer, då ej vidare sång för den gudstjänsten förekommer. Ännu mindre hör man några kungörelser uppläsa. Någon psalmsång med den tunga, släpiga otakten finnes ej, utan endast hymner, till hvilka dels textbok redan finnes, eller ock serskilda tryckta blad för hvarje gudstjänst utdelas till alla åhörarne. Dessa hymner, hvilka hafva en bestämd, men rörlig och liflig taktindelning, göra också det bästa intryck på fremlingen, på samma gång de måste vara för församlingen en verklig sång. Måne vi någonsin skola komma något ditåt med vår stela, tunga psalmsång?

På tal om den anförda hymnsången i kyrkan, må i förbigående nämnas, att jag var i tillfälle höra 3,000 skolbarn i Crystallpalatset sjunga hymner. Det var något både stort och gripande i denna unisona sång. Föredraget var både till jemnhet och renhet öfver all förväntan. Men som detta tillhör mera skolan, så få vi lemna ämnet, fast härom vore mycket att säga.

I sammanhang med kyrkosången står *orgelns* makt och inverkan på densamma. Orgelne i London äro af största intresse, icke blott för de sköna toner, som möta ens öra, utan framför all för den lätthet, hvarmed instrumenten kunna skötas af organisten. — En af de största orsakerna till företrädet framför andra är den nyare tids uppfinnning, som här i London tillgodogjorts, nämligen att bälgrarna, som servera luften till piporna, drivas dels med ånga, dels med gas, dels med *elektricitet* eller *vatten*; hvarigenom såväl sjelfständighet för organisten på instrumentet som ock oberoende af den vanliga orgeltramparens tunga tjänst blifva en väsentlig följd. Och dertill äro alla stötar och ojemna lufttillgångar för väderlådan, ofta förorsakade af orgeltramparens oregelbundna trampning, helt och hållet tillintetgjorda, då den jemna kraften lemnar en helt annan rörelse.

Orgelns plats är i konsertsalarne såväl som i kyrkan. Man skall sällan eller aldrig finna i London en konsertsal, der icke orgeln är med som en prydnad i fonden, äfven om den ej har annat rum än upp emot taket, såsom i St James' hall. I Crystallpalatset äro tvenne orglar, den ena i den stora Händelsalen och den andra i en serskild konsertsal intill förutnämnda.

I kyrkorna står orgeln vanligen å ena sidan i koret, utom i St Pauls Cathedral, der orgeln för det trånga utrymmets skull är delad i 2 delar, en å vardera sidan, midtemot hvarandra. Detta förhindrar på intet vis orgelspelet; ty såväl vinden som tangentens mekanism går under golvet i en längre ledning till den andra halfvän. Och detta oaktadt är anslaget så qvickt och vinden så full, att vid minsta vidrörande af en tangent pipan ögonblickligen anger tonen på andra sidan golvet. Denna orgel, den finaste i hela Stor-Britannien, har 70 stämmor och 4 manualer jemte pedalverk. Förutom vanliga koppel, äro på listen under tangenterna framför hvarje manual anbragta runda koppelknappar, som medelst tummen under fortgående spelning på det mest angenäma sätt förer ut 8 à 10 stämmor på en gång för hvarje manual. Knappen bredvid denna, vidrörd med den andra tummen, gör motsatt verkan, så att dessa stämdrag på en gång gå tillbaka. En stor väsentlig fördel för organisten att hastigt förändra färgen och styrkan i sitt spel! Vinden till orgelns bälgrar serveras här ej af någon trampare, utan medelst gas, som är anbragt i en källare under kyrkan flera hundra fots längd från orgelns plats. En kraftutveckling, som i och för sig är af stort intresse att skärskåda. Men denna kraft är både dyrbar till sin anläggning, och fordrar stort utrymme.

Detta i ännu högre bemärkelse, då det gäller elektriciteten. Deremot är vattenkraften på flera ställen använd till att servera vinden för bälgrarna, den så kallade vattenmotorn (engelska Hydraulic). Denna sinrika uppfinning har jag noga tagit i skärskådande, såväl i Trinity som Templechurch, med tanken på våra förhållanden här i Stockholm, såsom varande den mest ändamålsenliga och billigaste både i anläggningskostnaden och det årliga underhållet; ty en sådan fordrar litet eller intet i underhåll, men gör orgeltramparen alldeles öfverflödig. Härmed förenas stora fördelar för herrarnas organister, och stora besparingar för kyrkokassorna.

Den största orgeln i London är helt visst den i Royal Albert hall, såsom redan är vidrördt, med sina 120 stämmor, 4 manualer och 8,000 pipor. Denna orgel står främst i tonens fylldhet. Men som denna orgel sällan begagnas mer, än för hvad den är afsedd till, att göra tjänst vid oratoriekonserterna, så är den för det mesta oåtkomlig för mängden af åhörare. Bälgrarna, som förse verket med erforderlig luft, drivas här af ånga. Mekanismen liknande orgeln i S:t Pauls Cathedral. Till det yttre är den helt egen i utseende derigenom, att fasaden består af öppna hvalfbågar, så att pipraderna äro till största delen synliga.

Så finnes en god orgel i Templechurch, med 47 stämmor och 4 manualer. En del af piporna äro använda från den gamla orgeln, och äro dessa af koppar, helt olika hvad vår tid har att uppvisa i den vägen. Bälgrarna drivas med härför insatta tvenne vattenmotorer. Denna kyrka är den äldsta i London, och i alla afseenden af stort intresse.

Äfvenså i Trinitychurch en mindre orgel med 36 stämmor och 3 manualer, hvars bälgar drivas af en vattenmotor.

Är orgeln i Royal Albert hall oåtkomlig, och för mängden obekant, så är Händelsorgeln i Crystalpalatset så mycket mer bekant och tillgänglig. Denna orgel med sina 112 stämmor och 4 manualer är dagligen föremål för människors uppmärksamhet derigenom, att organisten här spelar hvarje afton hela året om. Denna orgel, såväl som öfrige nämnde, har en förträfflig mekanism och ett serdeles qvickt anslag för tangenterna, så att äfven de svåraste passager och löpningar samt drillar kunna utföras, och oaktadt den ofantligt stora salen, likväl intet går förloradt för åhöraren. Det är, som spelte man på piano; hvarföre ofta af organisten begagnas de många och rikhaltiga solostämmorna, med ett vanligt pianoaccompanjemang. Ännu begagnas här orgeltrampare, men denna tjänst kommer att försvinna äfven här, då i vinter skall insättas vattenmotor.

Mycket vore att ännu säga om orglarna, men det sagda må vara nog. Helt visst är det ett faktum, att orglarna i London stå som ett föredöme för andra. Och när man lär känna dessa, kan man ock förstå, att vår nyare tids kompositioner af konserter, symfonier m. m. af en Widor, eller Saint-Saëns i Paris m. fl. verkligen kunna spelas på en orgel, utan att det hela blifver endast ett tonsvammel för åhörarna. — Det återstår nu till sist, att säga några ord om sjelfva orgelspelet.

England, och serskildt London, har många goda och skickliga orgelspelare, hvilka icke blott kunna hvad de behöfva för sin plats, utan äro så intresserade att de följa med sin tid. Icke heller är bland dessa endast en eller annan kompositör, utan flertalet af dem skriver saker för såväl orgel som kyrkosång, med giltigt anspråk på att vara god musik. Och ganska mycket finnes i den vägen på trycket utkommet, om man har lust taga reda på denna litteratur. Jag beder att få nämna några namn på de män, jag mer eller mindre lärt känna, och äfven med stort nöje åhört flera gånger. Doktor Stainer, organist i S:t Pauls Cathedral, en af de äldre, framstående för sina arbeten i såväl det tekniska som praktiska, tillhörande orgelspelet. Derjemte eger han stor förmåga att improvisera, serskildt när det gäller kontrapunkten och den strängt fugerade satsen. Doktor Bridge i Westminster Abbey, herrar Hoppkins i Templechurch, Barnes i Trinitychurch, Hoyte i All saints church, Turpin samt Alfr. Eyre i Crystalpalatset. Alla dessa äro goda organister och kompositörer. Flera deras hymner och kantater har jag hört uppföras i deras egna kyrkor, der de tjänstgöra. Så har hvarje kyrka sin sångbok, deri äro intagna flera hymner, som sjungas af församlingen. Organisten är aldrig synlig i kyrkan för åhörarna, utan ett förhänge omgifver honom på den plats, der han utför sin musik. Detta förorsakar ofta mörker, fast det är midt på dagen, så att för orgeln måste begagnas ljus, visserligen en svårighet, men på samma gång en trefnad för organisten, att ej vara föremål för allas blickar.

Improvisationen är mycket i bruk i alla kyrkor och omfattar enkelhet i förening med ett flitigt användande af svällarverket, hvarigenom spelet blifver tilltalande för känslan, på samma gång det bär präglet af det rent allvarliga och melodiosa.

Ett bevis på, att de kunna mer än hvad som organistplatsen erfordrar, är det, att flera af de omtalade äro pianister och uppträda på konserter med ganska svåra stycken, af såväl gamla som nya författare. De hafva alltså en framstående teknik och ådagalägga dessutom goda pedalöfningar under sitt orgelspel.

På Händelsorgeln bereddes mig den glädjen att flera aftnar inför en talrik publik få spela, då jag förnämligast framhöll våra gamla svenska folkmelodier. Här är man i tillfälle att dagligen höra herr Alfr. Eyre, som anställd organist. Denne man är enkel och populär i sitt orgelspel. Och ehuru han ej äger på denna orgel den nyaste uppfinningen för koppling af olika stämmor, så sköter han sig ensam under sitt spel med en förvånande lätthet, och framlägger mycken smak genom att rikligen begagna den mängd solostämmor, som i denna stora orgel finnas att tillgå. Och då han har i sin hand en orgel med en så lätt och qvick mekanik, som här är fallet, så är han utan tvifvel i sin fulla goda rätt att spela sådant som folk förstår och kan följa med intresse och häg. Också är hans program omtyckt af mängden bland åhörarna. Så t. ex. spelar han folkvisor, arier ur operor, andanten och menuetter ur kända symfonier, marscher och Ouverturner samt någon gång då och då en fugerad sats af olika orgelkompositörer.

Det blir alltid en stor skilnad, och en god uppfostran för en organist, att på en och samma plats dagligen spela för en stor publik, emot det att endast hvarje söndag spela ett utgångsstycke, som få eller ingen fäster sig vid. — Hvad vi här hos oss sakna, är såväl sinne som tillfälle för verkligt orgelspel, så länge orgelns plats är allena i kyrkan och ej tillika i konsertsalen.

Det nu anförda torde vara nog, och tillräckligt lägga i dagen hvad som varit föremål för mina iakttagelser under mitt besök i London. För en främling är det svårt nog att vid sitt första besök så tränga in i alla detaljer som önskligt vore. Men syftet har varit att i någon ringa mån härmed kunna vara till nytta för hvad som hos oss i Stockholm kan vara praktiskt utförbart. Jag afslutar därför detta lilla utkast med den önskan, att äfven vårt land, och serskildt vår goda hufvudstad må upptaga och tillegna sig de förbättringar och uppfinningar, vid hvilka afseende förtjenar fästas i och för ett vidsträcktare bruk af våra orglar.

Thursbykonserterna.

Ehuru den tid är inne då skuggorna bli längre och solljuset förminskas, ersättes oss förlusten genom så mycket annat, som påminner om vårkänslor.

En ung prinsessa, föregången af blommor och — sångfåglar! Det klingar och brusar, det qvitrar och jublar... få vi nu ändtligt den sommar som vi så länge förgäfvat väntat?

Miss Emma Thursby har varit den första lärka som sjungit i förhoppningarnas nya vår. Hon kom, föregången af allt det smickrande rykte som reklamen kan åstadkomma, hon kom och — ja vi veta redan att hon segrade. Publiken, beredd att få höra någonting utmärkt, lät sig förtjusas, det är så beqvämt ibland att hänryckas när man liksom blifvit privilegierad dertill af allt hvad man läst och hört: »andra tycka att det är utmärkt, därför måste det vara så».

Och man har rätt. Hvad de fleste säga blir antaget som sanning, och hvad blott några få hviska förblir alltid det falska. Det är nu en gång så och kan ej ändras. Om hela världen säger att svart är hvitt, så är svart hvitt. Den Andersenska sagan

om kejsarens nya kläder är bara en omskrifning af hvad som sker alla dar inför våra ögon. Skall någon våga säga tvärt emot hvad andra säga, så skall det liksom i sagan vara ett menlost barn, som först hviskar i sin moders öra helt blygt: »men mamma, han har ju ingenting på sig»!

Andlösa af nyfikenhet sutto åhörarna i Musikaliska akademiens sal och inväntade Miss Thursbys första toner. Prydd i blommor och tropiska växter, stämde redan estraden de konsertbesökande gynnsamt, och när hon inträdde, den hulda, klädd i hvitt siden och blommor, så smälte alla isiga hjertan som snö för solskens.

Och hon sjöng sin aria, så hon sjöng! Det var en skön, jungfrulig stämma, klar och klockren. Det var skola, gedigen och redbar skola, vacker tonbildning, präktig andhemtning, syperba skalor, utomordentliga staccati, och en häpnadsväckande drill, men — »det feltes mig något ändå».

Men publiken jublade! Gud ske lof, man har smak! Man uppskattar förtjensten, man förstår att värdera ädlare egenskaper än blotta röstens styrka och lungornas kraft, man skattar åt talangen, den redbara humbugsfria talangen utan ringaste tillsats af effektsökeri!

Är det verkligen så... förstår vår konsertpublik verkligen miss Thursbys förtjenster, eller tro de endast blindt hvad pufarne sagt dem, och beundra hvad som ej förtjenar det?

Som sagt, hon sjöng. Den lilla, tunna rösten, behandlad med stor konstfärdighet och försigtighet, liknade en nordisk fogels, litet kylig och späd, men täck och intagande. Hon sjöng som en begåfvad flicka med känslor ännu i dvala, som en bildad, älskvärd skolflicka af god familj, en flicka som ännu aldrig fallit på orädet att bli kär...

Den lilla drömvisan af Lassen föredrogs med förtjusande finess och ett litet ännu mer förtrollande småleende. Då man är täck som miss Emma, är det lätt att förtjusa, till och med om man hade en ännu mindre röst.

Det friska och hurtiga i de norska visorna förekom deremot litet undertryckt, det storslagna, vare sig i känslor af glädje eller sorg, passar nu en gång ej för miss Thursbys skaplynne, men — så mycket bättre gick det med »variations de Bravoura».

Herr Strakosch som utbildad miss Thursbys, liksom fordom Pattis röst, ackompanjerar utmärkt, som man väl kan tänka sig. En sångmästare af hans förmåga torde vara sällsynt, och lycklig den som af honom blir danad till artist: man säger att herr Strakosch ännu aldrig misstagit sig och att han skänkt världen lika många storheter som han haft elever, ett sällsynt faktum i sanning!

Men — hvem har valt miss Thursbys program? Hvem det än varit, så har han misstänkt Stockholms publik för bra dålig smak, ty nog var det litet för mycket af »kukeliku-repertoar».

Nå, vare dermed hur som helst, vi ha hört lärkan, återstår litet senare: näktergalen.

Vid sidan af miss Thursby glänste herr Robert Fischhof som pianist. Han lär vara Wienare. Som pianovirtuos står han unge-

fär på samma ståndpunkt som miss Thursby som sångerska. Han förvånar genom sitt vackra pianissimo och sitt fina sätt att spela Chopin. Hans ton är ej sjungande, bred och djerf, utan svag och nästan skygg, han spelar ej med säkerhet, stor styrka eller »ampleur», men han spelar med smak. Hans utförande af Nocturnen i Dess af Chopin, Vogel als Profet af Schumann och f-moll konsertens första sats, också af Chopin, voro små äkta perlor, lika vackra och värda beröm som miss Emmas »Traum», samt Romansen af Madame de Rothschild. Med sina »virtuosstycken» lyckades herr Fischhof deremot mindre, hans styrka låter ansträngd och oskön, anslaget förlorar i klarhet och föredraget i precision. I Rhapsodien (N:o 14) af Liszt gjorde herr Fischhof några misstag i rytm och teknik, som likväl icke hindrade publiken att mera än förut bullra beröm emot den unge konstnären, hvilken sålunda icke kunde veta hvad han hade att rätta sig efter. Då han i lördags på Stora operan spelade samma konsertsats af Chopin som på första konserten, men nu ackompanjerad af hofkapellet, hade det ju varit lämpligt att äfven spela Rhapsodien med ackompanjement af orkester, ty sålunda tager sig den bizarra kompositionen helt annorlunda ut, och hade äfven gifvit en fördelaktigare bild af herr Fischhofs konstnärskap... som det nu var, lemnade det åtskilligt öfrigt att önska.

Men när önskar man icke mer, då man är

En publikan.

Stora teatern, som med miss Thursby gjorde goda affärer, mindre deremot med den utmärkte violinvirtuosen *Barcewicz*, har med inhemska krafter ännu icke slagit något nytt, större slag, hvarföre vi till dess det sker uppskjuta ett utförligare ingående på dess verksamhet, då ju en »revue de la quinzaine» omöjlig kan liksom de dagliga tidningarne följa med *dagens* smärre företeelser, utan måste taga ut det viktigaste. Det anmärkningsvärdaste nya sedan säsongens öppnande är hr *Sellmans* uppträdande i Afrikanskan och fröken *Niehoffs* i Nürnbergerdockan, båda särdeles lyckliga, den förra till och med öfver förväntan. För öfrigt har teatern lefvat på en gammal, god repertoar, samt äfven några gånger uppfört den i våras upptagna »Karpaternas ros».

En brefsamling från Berlioz.

För ej länge sedan har den bekante komponisten Charles Gounod uti parisertidskriften »Nouvelle Revue» offentliggjort en lång följd af bref, hvilka Berlioz skrivit till sin vän Humbert Ferrand. Denne ganska talangfulle literatör lärde Berlioz känna i sin ungdom och lefde med honom i det innerligaste vänskapsförhållande ända till sin 1869 timade död. Derför erhålla vi ur dessa under åren 1826—1869 skrifna bref en nästan fullständig, alltid sanningsenlig biografi öfver mästaren, der synnerligen några tilldragelser under hans tidigare lefnadsperiod berättas omständligt, ehuru

Berlioz själf lät föga eller intet deraf komma till offentligheten.

Det första bland dem, som innehåller något viktigare meddelande, skrefs den 10 juni 1825 i La Côte-Saint-André, Berlioz' födelsestad. Sedan han på sitt egendomligt eldiga och lyftande sätt uttalat sina åsikter om åtskilliga operakomponister och operasångare och framför allt gifvit uttryck åt sitt hat mot Rossini, tillägger han mot slutet: »Lef väl; jag befinner mig för närvarande rätt bra, min fader står helt och hållet på min sida och mamma talar redan med lugn om min återresa till Paris». Genom denna skenbart oviktiga notis befrias man från ett tvifvel, som man icke kunnat värja sig ifrån vid genomläsandet af ett visst ställe af Berlioz' memoirer. Han berättar der, att, sedan han äntligen fått sin faders medgifvande att resa till Paris för att studera musik, denna hans plan med all makt förhindrades af hans moder, om hvilken han öfver hufvud talar blott i förbigående och med korthet, men deremot med omständlighet och kärlek så snart det rör fadern. Orsaken till detta hennes besynnerliga beteende vore den, att den värda damen trodde att musiken i en stor stad vore oskiljaktig från teatern, att derföre hvarje musiker hade att söka skådeplatsen för sin verksamhet vid teatern; men den som tillhörde teatern vore förtappad och hemfallen åt den onde, och hennes barn skulle naturligtvis ej få nedstiga i denna afgrundspöl. Derför hade hon trots familjens alla föreställningar gifvit honom högtidligen sin förbannelse med på resan och för alltid skilt sig från honom redan flere veckor innan han lemnade hemmet. Detta låter något romantiskt och öfverdrifvet; af det anförda stället ur brevet ser man också, att det är ett påhitt, en dikt, som Berlioz — obekant af hvad anledning — satte i stället för sanningen.

Mindre lidelsefullt, men hjertligare och helt visst uppriktigare än i sina memoirer talar han i sina följande bref om det stora drama i hans lif som derpå utvecklade sig: hans kärlek till den engelska Shakspeareframställarinnan, miss *Harriet Smithson*. Trots några extravaganser, som han här utförligt berättar, förefaller han dock öfver hufvud betydligt lugnare än man väntar efter genomläsningen af motsvarande kapitel i hans memoirer och programmet till första och tredje satsen i hans Sinfonie fantastique. Bland åtskilliga om öfverspändhet vitnande tilltag är ett ganska anmärkningsvärdt. För att afkyla sin gränslösa kärleksfeber fann han intet annat medel, än att döfva sin sinnesoro genom en öfverdrifven kroppsansträngning. Ett försök af detta slag beskriver han på något komiskt sätt i ett bref af den 28 juni 1828: »Jag kommer nu, icke från herr Laurent* utan från Villeneuve-Saint-Georges, fyra mil från Paris, dit jag lupit ut hemifrån. Jag har icke stupat på kuppen, såsom du ser, efter som jag skrifer dig till. Ack, jag är alldeles ensam, alla mina muskler darra, såsom låge jag i själtåget!» etc. Vid ett dylikt tillfälle följde honom en gång Liszt, hvars personliga bekantskap han gjorde två år senare, tillsammans med Chopin under en hel natt, då Berlioz ströfvade

* Då direktör vid engelska och italienska teatern i Paris; för honom ville Berlioz komponera en italiensk opera, hvilket dock aldrig blef af.

omkring på den vackra vidsträckta slätten vid Saint-Denis. Men detta och liknande är som sagdt öfvergående undantagsfall, under det brefven för öfrigt hafva en ganska lugn karaktär. Ofta talar Berlioz i dem om helt andra saker, hvilket man knappt skulle tro efter berättelserna ur memoirerna, således t. ex. om sina verk, om sin familj o. s. v. Intressant är meddelandet att han redan på den tiden komponerat den sedermera i »Damnation de Faust» upptagna balladen »Der König in Thule», i »gotisk stil», såsom han själf tillägger.

Vid denna tid täflade Berlioz om institutets musikaliska romarpris, hvilket redan förut två gånger förvägrats honom; äfven vid denna tredje täflan föll han igenom. Huru intiga och löjliga grunderna här för voro, framhålls i brefven ännu tydligare än i memoirerna. Bland examinatorerna befann sig som bekant i första linien den gode *Boieldieu*; ett intressant samtal med denne meddelar Berlioz i ett bref af 21 aug. 1829: »Herrar domare, som icke hafva något att skaffa med »hemliga tribunalet», säga att de icke vilja uppehålla mig till vidare fortskridande på mina irrvägar. Boieldieu sade till mig: »Bäste vän, ni hade priset i er hand, ni har genom egen skuld låtit det falla. Jag var fullt öfvertygad om att ni skulle erhålla det, men när jag hört ert opus — —! Huru skulle jag kunna gifva pris för ett stycke, om hvilket jag icke har någon idé? Jag förstår icke hälften af Beethovens verk, och ni går längre än Beethoven, hur skall jag då kunna förstå er? Ni sätter er öfver alla svårigheter vid harmoniseringen och slösar med modulationer; och jag har aldrig studerat harmonilära, har derföre alldeles ingen erfarenhet i denna del af musiken!! Kan-ske är felet mitt: jag tycker endast om den smekande musiken.»

»Men» — svarar Berlioz — »om jag skall skriva musik af mildare slag, då torde ni väl icke gifva mig ett sådant ämne som den »döende Kleopatra», en förtviflad drottning, som gör ända på sig genom ormbett och dör under sockar!»

»Bäste vän, det der allt kan man göra ganska behagligt; vare det långt ifrån, att jag vill kalla ert arbete dåligt; jag säger blott, att jag ännu icke förstått det; jag måste ännu några gånger höra det med orkester.»

»Det har jag naturligtvis ingenting emot!»

»Och sedan, när jag såg dessa underliga saker, denna motvilja för allt vanligt, måste jag säga åt mina kolleger vid institutet, att en ung man som så tänker och skrifer, måste i själ och hjerta förakta oss. Ni är en vulkaniskt anlagd natur, min unge vän, och man får icke skriva för sig själf: icke äro vi alla lika organiserade. Men haf godheten besöka mig, vi skola då prata om ett och annat, jag vill studera er.» —

»En annan gång träffar jag *Auber* på operan», heter det vidare i samma bref; »han tager mig afsides, säger mig ungefär detsamma och tillägger, att man måste skriva dessa priskantater så som man skrifer sinfonier, utan något afseende på textens innehåll; och härvid anmärkte han dessutom: »Ni tyckes frukta banaliteter, men bör icke bekymra er om ni någon

gång skulle skriva sådana. *Ja, jag ger er det vänliga rådet att uppsöka platt-heter, och om ett ställe i ert arbete skulle tyckas er fruktansvärdt banalt, då har ni just skrivit så som man önskar.* Om ni gör musik på ert vis, så finner ni hvar-ken publik eller förläggare». Och hur mycket Berlioz än upprepade, att om han skulle skriva för bagare och tvätterskor, man icke borde gifva honom till ämne den »döende Kleopatra» — han erhö-ll ändå icke första priset, utan blefvo undan-tagsvis tvenne pris utdelade, enär man dock icke kunde sätta någon annans arbete framför hans.

För att göra sig mera känd gaf Ber-lio- z på denna tid flera konserter med egna kompositioner, men emellertid förbättrades föga hans ekonomiska ställning och hans rykte utbreddes sig blott långsamt, emedan pressen förhöll sig tyst och stilla, ledd af den beryktade stymparen af Weber, Castil-Blaze, »som blott talar, när intet är att säga».

(Forts.)

Victoria-musik.

Den i dessa dagar herskande feststäm-ningen har naturligtvis bland annat äfven i brödrafolkens musik tagit sig ett uttryck genom talrika kompositioner med kronprinsessans namn på titelbladet. Bland sådana, som till oss insändts, utmärka vi framför allt

Victoria-album, utgånet från Huss & Beers förlag och Centraltryckeriets officin. Vi kunna så mycket mer göra det med godt samvete och utan att behöfva miss-tänkas för någon partiskhet, som detta häftes innehåll utan all fråga är af ett be-stående värde, sådant som sällan kommer dylika tillfällighetsalster till del. Det är här icke fråga om något officiellt beställ-samt eller underdånigt uppskrufadt kling-klang, utan om verkliga tonstycken, deri flere af våra framstående komponister velat framlägga några af sina lyckligare tankar, på en gång såsom en hyllning åt den främmande furstinna som nu är vår, och tillika såsom ett prof på hvad svensk kom-position kan åstadkomma. Häftet inledes af *Ivar Hallström* med en romantisk »Toner-nas helsning», den skalden C. D. af Wirsén i ord tolkat sålunda (i tredje strofen):

»Vi komma denna sköna stund
Ur Sveriges egen hjertegrund
Att löftet lofva:
Prinsessa, på Din lyckas dag
Det fria folkets kärlek tag
Som morgongåfva!»

Följer så en »Festpolonäs» för fyra händer af *Emil Sjögren*, samlingens län-gsta och praktfullaste nummer; det kraftiga hufvudmotivet, den fria periodiken, de full-greppiga ackorden, de lysande figurerna, alt eger en verklig prägel af lust och glans. *Ludvig Norman* har lemnat en dagsskim-rande »Morgonhelsning» och en violdof-tande »Aftonstämning», flutna ur samma välkända penna som skref »Skogssånger» och »Lifvets åldrar». *Conrad Nordqvist* stämmer upp en »Graziernas dans», luftig och lekande, i Schumanns Albumstil, och

Frithiof Hertzman spelar utgångsstycket i form af en rätt ståtlig »Festmarsch». Alla pianosaker äro lätt spelbara. Utstyr-seln torde vara den prydligaste som hit-tills utgått från svenskt musikförlag; en-samt titelvignetten, ett artistiskt stilleben, blomsterstycke i färgtryck, är ett litet prakt-verk.

För öfrigt föreligga idel *festmarscher*. Den af *P. A. Ölander* (Abr. Hirschs förlag) är väl ej särdeles märklig, men enkel, lätt och klar såsom så mycket annat af denna tonsättare. C. Warmuth i Kristia-nia har hitsändt tvänne marscher. Den ena, af *Oscar Hansen*, är en lämplig etyd i ackordiskt spel, för öfrigt något tröttande genom sina talrika trioler. Den andra, af *Otto Winter-Hjelm*, är deremot af långt större intresse; visserligen något för wag-nersk i harmoniklangen och något för un-gersk i rytmen, mera en rytteri- än en solennitetsmarsch, men glänsande, frisk och ljus samt till tekniken i hög grad briljant, hvarför den redan upplefvat »3:die oplag» och äfven utgifvits i lättare arrangemang. Vacker utstyrsel med guldtryck.

Alma Sahlbergs Victoriamarsch skulle vi gerna förbigått med värtalig tystnad, då den på intet minsta vis faller inom kons-tens rāmärken, så vida icke den altför produktiva och i följd af koteriernas makt på vissa håll uppburna författarinnan verk-ligen haft det modet att på titelbladet om-tala, att stycket blifvit »speladt å högtid-ligheterna i Karlsruhe». Vi beklaga om så är, och kunna blott hoppas, att de goda Badensarne icke måtte döma *svensk ton-konst* efter detta alt annat än representa-tiva — ja ej ens presentabla — profstycke.
A. L.

Från in- och utlandet.

Kristianstad den 14 sept. 1881.

Vår stad har haft besök af den framstående sångerskan, fröken Louise Pyk, som den 9 dennes konserterade här. Konsertgäfvorskan biträddes af sin syster, fröken Hanna Pyk och fröken Robertine Bersén. I de båda ariorna ur Mozarts »Don Juan» och Rossinis »Semiramis» hade fröken L. Pyk tillfälle att dokumentera sig såsom en framstående koloratsångerska, hvarjemte hon i Gounods »Ave Maria», som hon hade artigheten att sjunga utom programmet, lät hela styrkan af sitt värdade och eleganta föredrag träda i dagen. Tvenne nummer, Agathe Backers poetiska komposition »Til mit hjertes Dronning» och den älskliga duetten ur »Figaros Bröllop», bisserades.

Fröken Hanna Pyk sjöng på ett älskligt och tilltalande sätt tvenne täcka visor af Grieg och Collan, samt deltog derjemte i Massenet's duett ur »Roi de Lahore» och den ofvannämnda ur »Figaros Bröllop». Fröken Robertine Bersén föredrog på förtjenstfullt sätt 1:a satsen ur Beethovens stor-slagna sonat (Appassionata) samt »Impromptu» (ciss moll) af Chopin och »Concertetude» af Neupert, hvilka båda nummer belönades med rättvist er-kännande.

Om lördag ämnar »Första svenska damqvar-tetten» konserter här. Denna kvartett står vida öfver de andra damkvartetterna, som med mer eller mindre lycka täfla om allmänhetens gunst. Qvar-tetten består som bekant af följande medlemmar: fröken Hilda Widerberg, fruarna Amy Åberg-Stockbridge och Maria Pettersson samt fröken Wil-helmina Söderlund.

En ny större komposition af P. H. Kemner, benämnd »Aslögs drömmar på Spangarhed», (ord af Anna A.) är nu under inöfning. Direktör Kem-ner har förut gjort sig fördelaktigt känd genom tvenne dylika större arbeten, »Ljus och frihet», och »Årstiderna». Vi hafva varit i tillfälle att genomse partituret till »Aslögs drömmar», och

kunna intyga att detta arbete icke står under sina föregångare. Planen är väl tänkt och flera detaljer förtjena allt beröm. Jag skall vidare återkomma till denna komposition, då den blifvit presenterad för allmänheten.
J. K—r.

Från Upsala skrives till A. B.: Miss Emma Thursby firade här en sannskyldig triumf. Det ofta använda uttrycket »bifallsstormar» vore vid detta tillfälle alldeles på sin plats; och sällan har man i stora Gillesalen varit vittne till en sådan hänförelse. Den älskvärda konstnärinnan helsades vid hvarje entré af lifliga applåder, inropades flere gånger efter hvarje nummer och hade den artig-heten att utom programmet sjunga tvenne stycken: »Si vous n'avez rien à me dire» och en svensk bondpolska. I synnerhet efter det senare stycket ville jublet aldrig taga något slut. Äfven pianisten mr Fischhof rönt lifligt och välförtjent bifall för sina med gedigen konstnärighet utförda nummer. — Konsertlokalen var till trängsel fylld af åhörare, i trots af det höga biljettpriset.

Någon konsert kommer icke, i motsats mot hvad i våras blef bestämt, att af Upsala student-sångförening hållas i Stockholm i samband med kronprinsparets högtidliga mottagande. Deremot har sångföreningen beslutit att, om icke hinder möta, i vår gifva tvenne konserter i hufvudstaden till förmån för Josephsons-fonden och fonden för Gejersstatyns uppresande.

Kristina Nilsson lär endast sjunga en enda gång härstädes, nemligen på galaspektaklet. Der-jemte kommer hon att på hemresan en gång sjunga i Kristianstad.

Norge. Komponisten Ole Olsen, som er-hållit ett stipendium på 1500 kronor, har afrest till Wien, der han en tid kommer att uppehålla sig; resan torde sedan komma att utsträckas till Italien.

— Edvard Grieg har för denna vinter åter-tagit ledningen af musiksällskapet »Harmonien» i Bergen.

— Fyra af Johan Svendsens sista på War-muths förlag utkomna kompositioner anmälas i »Musikalisches Wochenblatt» sålunda: »Det är endast småsaker: ett par instrumenterade folkvisor och två korta sånger; men hur sköna och behag-liga äro ej dessa små pjäser, hur fint äro icke de varma stämningsfulla svenska folkmelodierna och Ole Bulls egendomliga »Sæterjentens Søndag» satta för stråkorkester, och hur beundransvärdt har icke Svendsen på sitt egendomliga sätt behandlat Bo-denstedts »Frühlingsjubilé» och Lobedanz' »Veil-chen». Om allt vore som det skulle och borde, så låge snart de tre instrumentalnumren på hvar enda dirigentpulpst och de små sångnumren befunne sig i hela den sjungande publikens ego.»

— Om fru Christine Heyerdahl, som till-sammans med sin man, den unge begåfvade må-laren H. Heyerdahl för närvarande uppehåller sig i hemlandet, skriver »l'Independent»: Fru Chri-stine Heyerdahl, hvilkens sköna stämma och stora talang vi sistlidne vinter hade anledning att applå-dera, tänker göra en konsertresa i Sverige och Norge. Vi tvifla ej på att hon i sitt hemland skall uppnå samma succés som i Paris.

— Fru Ida Basilier-Magelsen och pia-nisten fröken Ragna Goplen hafva i dessa dagar konserterat i Hamar, Gjøvik och Lillhammer och skulle, efter som det förljudes, med det snaraste anträda en konserttournée till mellersta och nord-ligaste Sverige.

Paris. Den officiella uppläsningen af texten till »Françoise de Rimini», Ambroise Thomas' nya opera har verkstälts helt nyligen af textens förfat-tare, mr Barbier. Texten behandlar episoden om Paolo och Francesca i Dantes »Divina Comedia» (Inferno V) och skall vara mycket poetisk och dramatisk; äfven de minsta rollerna väcka intresse. Texten är rik på musikaliska situationer. Alla rollinnehafvarne voro närvarande utom de som ut-föra Virgiles och Beatrices roller. Personalen och rollbesättningen är (efter hvad ännu är bestämdt) följande:

Malatesta (baryton).....	mr Lasalle
Paolo, hans bror (tenor).....	» Sellier
Guido de Talenta, Francescas fader	
(bas).....	» Gailhard
Dante (bas).....	» Giraudet
Francesca (sopran).....	m:lle Salla

Ascanio, Paolos page (alt eller mezzo-sopran) m:lle Richard Virgile (mezzosopran)
Béatrice (sopran)
guelfer, gibelliner, damer, svenner, pager, borgare, soldater, fördömda, englar.

Balletten i pjesen:

Dolores, fången spanjorska m:lle Mauri Landtfolk från Rimini, unga flickor från Pisa och Florens, gondolier och venetianska pager.

Prologen i »Underjorden», hvori Dante, Virgile, Paolo och Francesca uppträda, innehåller tvänne symfonistysken, som lära vara mycket effektfulla.

»Barberaren i Sevilla» som kommer att öfverflyttas till stora operans scen, är snart att förvänta derstädes. Operan kommer att gifvas såsom den komponerades af Rossini i Rom 1816. Den enda förändringen är att fruntimmersrösterna komma att förenas med mansrösterna i andra akts final.

Balletten Sylvia, med hvilken den berömda dansösen m:lle Sangalli gjort sitt återinträde, kommer att jemte operan »Comte Ory» af Rossini gifvas såsom galaspektakel för utställarne och kommissarierna vid elektriska expositionen. Den 15 oktober skulle detta ega rum.

På Opéra Comique är man sysselsatt med repetitionerna till den nya operan af Ernest Guiraud (text af Louis Davy och Arm. Silvestre). Operans provisoriska namn är *Galante Aventure* och med sådana krafter som m:lle Bilbaut-Vaucholet, tenoren Talazac och barytonisten Taskin väntar man stor framgång för stycket.

Samtidigt med förberedelserna till nyssnämnda opera repeterar man till »La Taverne des Trabans» af Henri Maréchal (text af Barbier och Erckman-Chatrian), hvilken opera är ämnad att gifvas i slutet af september. Opéra Comique har börjat säsongen med »Contes d'Hoffman».

Hvad de öfriga pariserteatrarne beträffar har man att förvänta på *Folies dramatiques* »les Deux Roses» i 3 akter med musik af Hervé, ord af Clairville samt Grange et Bernard. — *Renaissance* är upptagen med tillrustningar för »l'Oeil crevé» af maestro Hervé, ett verk som omarbetas af Hector Crémieux och tillökas med ej mindre än nio nya musiknummer. — För *Bouffes-Parisiens* har mr Cantin fått mottaga följande nyheter: »Coquelicot», af Armand Silvestre med musik af Louis Varney; »Gillette de Narbonne» af Chivot och Duru, musik af Audran; »La Fée aux perles» af Dennery och Burani, musik af Olivier Métra; »Fanfan la Tulipe» af Ferrier och Préval, musik af Varney. — På *Nouveautés-Brasseur*, som gynnats med en glad komedi af Albert Wolff och Alfred Hennequin: »la Vente de Tata», skall man börja med inöfningen af den stora operetten af Lecocq, som skall tjena som debut i denna genre för m:lle Marguerite Ugalde. — På *Cluny-teatern*, f. d. »Salle Clugny», som öppnades med Offenbachs »les Braconniers» (»Tjufskyttarne»), talar man om upptagandet af en komisk opera i tre akter med titel »Faublas», till hvilken musiken är komponerad af mr Luigini, orkesteranförare vid stora teatern i Lyon; likaledes om en operett af Laurent de Rillé, benämnd »le Carillon de Dunkerque». — *Variété*, som fortfar med sin outslitliga »Niniche», har börjat sina söndagsmatinéer med »la Rousotte», i hvilken Judic och Dupuis locka till sig hela Paris.

Efter »l'Amour médecin» har Charles Monselet och Poise ej sovit på sina lagrar: två nya operetter af dem äro redan färdiga, den ena »Le Sicilien» efter Molière är förvärfvad af mr Carvalho, den andra »Joli Gilles» i tre akter kommer att gifvas på *Nouveautés* och tjena som debut för mr Verdin, en af Talbots bästa elever.

— Théodore Michaelis, den nitiske utgifvaren af »*Chefs-d'œuvre classiques de l'opéra Français*» har ökat denna samling med två nya partiturer: Alceste af Lulli, lyrisk tragedi i fem akter och med en prolog, orden af Quinault, utförd af Académie royale de musique i januari 1674, redigerad för piano och sång af mr Théodore de La-jarte; Tancrède, af Campra, lyrisk tragedi i fem akter och en prolog, ord af Antoine Dan-chet, första gången gifven å Académie royale de musique d. 7 nov. 1702, för piano och sång arrangerad af Alex. Guilman och åtföljd af en notis författad af Arthur Pougin.

— Violinisten Paul Viardot och pianisten-kompositören Raoul Pugno ämna i början af oktober börja en konserttur i Sverige och Norge — berättas det i »Menestrel» —; deras afsigt är att under denna tournée göra våra moderna kompositörer och deras stil bekanta i Norden.

— Under sitt uppehåll i Paris på väg till Petersburg, der säsongen skulle börja d. 19:de, har den celebra primadonnan Marie Durand fått tillfälle att med kompositören genomgå Sita's vackra rol i »le Roi de Lahore», hvilken rol hon redan förut sjungit i Italiens förnämsta städer och i Amerika. Mr Massenet, förjust öfver en sådan tolkarinna af hans musik, har låtit henne höra sitt nya verk »Herodiade» (»Herodias»), som skall gifvas första gången i Brüssel. Mellan artisten, kompositören och utgifvaren är öfverenskommet att Salomes rol nästa vinter skall kreeras af m:me Durand. Den förträfflige barytonsångaren Devoyod har likaledes begifvit sig till Petersburg, der han, jemte m:me Durand och tenoren Barbacini, skall sjunga i le Roi de Lahore.

— M:lle Zina Dalti begifver sig till Rio Janeiro, der hon kommer att uppehålla sig till medlet af november. Den omtyckta sängerskan är naturligtvis försäkrad om »amerikanskt» gage. M:me Galli Marié, som återvänt till Paris, är föremål för bearbetningar af Max Strakosch med lysande anbud för en tournée i Amerika, under hvilken Carmen och Mignon skulle utgöra hufvudpartierna.

— Saint Malo Casino, hvars föreställningar omfattas med så mycket intresse af badgästerna, har bjudit på en ny operett: »Jean-la-Bête» af Georges Villain. Det lilla arbetet är rikt på friska idéer och röjer en skicklig hand; man hoppas att den unge kompositören snart skall få tillfälle att framträda för Pariserpubliken.

London. Sacred Harmonic Society's konserter härstädes börja den 11 nov. Af saker som skola uppföras under säsongen nämnas: Judas Maccabeus, Messias och Salomon af Händel, Johannes Döparen af Macfarren, Elias af Mendelssohn, Messe solennelle af Gounod, Kristus på Oljoberget af Beethoven, Le Martyr d'Antioche af Sullivan och Skapelsen af Haydn.

— Parc-teatern i London har blifvit lågornas offer. Elden yppade sig lyckligtvis ej förr än åskådarna lemnat teatern, så att intet människolif spildes. Förlusten värderas till 750,000 frs, men teatern var högt försäkrad.

— Carl Rosas operaföreställningar på Her Majestys teater börja med januari månad. Man kommer då äfven att få höra en opera af Balfe: »Mälaren från Antwerpen», hvars ursprungliga italienska text blifvit öfversatt på engelska.

Brüssel. Härifrån skrives den 15 sept. I denna vecka skall m:lle Rabany debutera i Mi-reille; en annan debutant m:lle Calvé kommer längre fram att låta höra sig. — Massenet skulle inträffa nästa måndag i och för »läsningen» af hans »Herodias», hvars hufvudroller äro bestämda för m:llens Duvivier och Calvé samt för herrarne Vergnet, Manoury och Gresse. — Från Ostende berättas att på en af sängerskan Dyna Beumer och violinspelerskan Vittoria de Bono gifven konsert uppträdt en ung pianist m:lle La Faye, elev af Dupont, och gjort mycket lycka. Fröken Victoria Bundsen har likaledes uppträdt i Ostende med stor framgång. — Till slut vilja vi meddela att — såsom den ungerske violinisten Jeno Hubay uppgifver — Vieuxtemps utom sin sjette, fru Norman-Neruda tillägnad konsert äfven efterlemnad en sjunde, tillägnad herr Hubay. Fragmenter till en åttonde lära äfven finnas.

Wien. Meyerbeers »Nordstern» gick d. 1 d:s för första gången öfver Hof-operans scen med fröken Bianchi såsom Catharina, och att döma af den framgång operan rönt kommer hon troligen att blifva en repertoaropera med stor dragningskraft.

— En intressant autograf af Meyerbeer har i dessa dagar öfverlemnats till hofoperasångaren Walter af Tichatscheks dotter, som är bosatt i Wien. Det är en för Tichatschek efterkomponerad Danilowitz-aria i »Nordstern», hvilken sedan denne store tenor sjöng detta parti ej varit känd, än mindre sjungen, af någon sängare.

— Halévys intagande opera »Blixten» skall för första gången gifvas här såsom festopera på kejsarens namnsdag d. 4 oktober. »Blixten» har hvilat sedan 1849, då den endast gafs fyra gånger.

— Såsom den första nya iscensatta operan gafs d. 18 sept. Donizettis »Dom Sebastian», hvilken opera ej varit gifven här sedan 1877. Intresset för denna opera fäster sig egentligen vid

det pompösa begrafningståget, vid hvilket femhundra människor röra sig på scenen. Utom dessa operor komma följande att här gifvas under närmaste tiden: »Orpheus» af Gluck, »Vestalen», »Die erste Falte» och »Mefistofele» (af Boito), båda nya för Wien, »Undine», »Puritanerna» samt »Alphons und Estrella» af Schubert.

— Pianofabriken Mason & Risch i Toronto (Canada) har skänkt ett af sina instrument såsom hedersgåfva till Franz Liszt. Med gifvares bifall har Liszt öfverlemnad det till orkesterskolan i Weimar.

— Komponisten Theobald Rehbaum, hvil-kens komiska opera »Don Pablo» med framgång uppfördes i Dresden för ej länge sedan, har full-ändat en ny, romantisk opera »Das kalte Herz», till hvilken han sjelf skrivit texten efter den lik-benämnda sagan af Wilhelm Hauff.

— Den tionde årsberättelsen från kgl. konservatoriet i Dresden har utkommit. Enligt denna har från 1/8 1880 till 1/8 1881 lärjungarnes antal uppgått till 657, deraf 443 från Sachsen ensamt. En »jubileums-stiftelse» trädde i verksamhet d. 1/7, hvilken afser att genom tecknade bidrag upprätta en fond, hvars räntor skulle användas till understöd för behöfvande konservatorielever till idkande af studier.

Berlin. Under den nyss förflutna operasäsongen från 14 Maj till 18 September har å Krolls opera gifvits 128 föreställningar med 29 särskilda verk. Uppförda verk äro: 11 gånger Postiljonen från Lonjumau; 8 ggr Trubaduren; 7 ggr Fidelio, Hvita frun, Martha, Undinen; 6 ggr Barberaren, Faust; 5 ggr Blixten, Figaros bröllop, Friskykten, Hugenotterna, Nattlägret i Granada, Regementets dotter, Vapensmeden, Stradella; 4 ggr Muntra fruarna; 3 gånger Don Juan, Fra Diavolo, Healing, Rigoletto, Trollflöjten; 2 ggr Maskeradbalen, Tell, Traviata; 1 gång Judinnan, Lucie, Sömnängerskan, Zampa.

På italienska operan i Central-Skating-Rink har man gifvit Donizettis Don Pasquale, som mot-togs med stort bifall. Synnerligen utmärkte sig Sgr. Carraciolo, den italienska truppens förträfflige buffo.

Om den förträffliga »Amati-violin», som till-hört Ole Bull, innehåller »American Art Journal» n:o 15 några notiser. Den är förfärdigad af Nicolo Amati 1647 och tillhörde omkring 1800 sir William Custis i London, som öfverlät den till kung Henrik IV, från hvilken den kom tillbaka till sir Custis. Sedan tillhörde den mr Oliphant, en af direktörerna för det ostindiska kompaniet, af hvilken Ole Bull köpte den för högt pris. Efter hans död har hans enka förärat den till mr Walter E. Colton i Brooklyn.

Moskva. För konservatoriet härstädes hafva herrar O. Neitzel, P. Papst och S. Taneef vunnits som lärare; hrr Neupert och Klintworth lemnat sina platser. Enligt »Nordisk Musiktidende» skulle Edmund Neupert haft för afsigt att under vintern uppehålla sig i Stockholm.

Dödslista.

Aug.—Sept.

Bocklet, Maria von, omtyckt pianolärare, en lärjunge af Beethoven, har aflidit i Wien, 80 år gammal.

Ettling, Emile, känd kompositör af dansmusik, har aflidit vid badorten Contrezeville.

Harmston, W., pianokompositör, † i Lübeck 26 Aug.

Iwanow, den på sin tid berömda ryske tenoren, har aflidit, 70 år gammal, på sin villa nära Bologna. Utbildad i Italien debuterade han 1832 och upp-trädde året derpå med framgång i Paris vid sidan af Rubini och Tamburini. Sina största triumfer firade han i Italien. Iwanow, en intim vän till Rossini, lemnade scenen 1855, och stannade sedan kvar i Italien.

Sowade, Eduard, direktör för hofteatern i Al-tenburg, † derst. d. 11 Sept. Sowade var en ut-märkt tenorsångare och såsom sådan under 12 år anställd vid kgl. teatern i Hannover.

Svensk Musiktidning

börjar med detta nummer sitt fjärde kvartal. Den för våra förhållanden ovanliga framgång tidningen redan efter så kort tid fått röna från allmänhetens sida, låter red. hoppas att det unga företaget genom än ytterligare uppmuntran skall ernå den materiella stadga, hvarigenom det först blifver i tillfälle att rätt framgångsrikt arbeta på det musikaliska området, likasom detta skall pålägga red. ökade förpligtelser att så samvetsgrant och mångsidigt som möjligt tillgodose sina läsares anspråk.

En blick på tidningens innehåll under det förflutna tre fjerdelsåret torde ock gifva vid handen, att red. så vidsträckt som möjligt fattat sin uppgift och genom meddelande af biografier (jemte porträtt), kritiska, analytiska och musikhistoriska uppsatser, korrespondenser, noveller samt ett rikhaltigt urval noter ur dagens musikaliska krönika sökt att ej lemna någon företeelse af vigt på det musikaliska området opåaktad.

Från den genomskinliga signaturen **L. N.** ha vi att motse flere svenska biografier.

I musikbilagan har red:s bemödande i främsta rummet gått ut på att förena det underhållande och lättfattliga med det verkligt goda, men att man vid valet af musikstycken tillika sökt gifva bilagan en öfvervägande nationel prägel, torde tillräckligt tydligt framgå deraf, att af de nitton hittills meddelade styckena endast sex förskrifva sig från utländska, de öfriga tretton åter från svenska tonsättare. Derjemte torde förtjena påpekas att musik-

bilagan — oaktadt prenumerationsanmälan endast utlofvat fyra sidor nottryck i månaden — redan vuxit till omkring femtio sidor, eller omkring sex sidor pr månad.

Priset är, postarvodet inberäknadt, för återstående kvartal kronor **2**,

för helt år kronor **6**,
» halft » » **4**,

Lösnummer med musikbilaga 50 öre, utan dito 25 öre.

Prenumeration mottages i Stockholm å »Svensk Musiktidnings» byrå: **Huss & Beers Musikhandel, Gustaf Adolfs terg N:o 8**, af tidningens ombud, hos hrr bok- och musikhandlare och å de vanliga tidningsutdelningsställena; för landsorten samt Norge, Danmark och Finland genom tidningens ombud, å postanstalterna och bokhandeln.

Hvar och en som till Svensk Musiktidnings expedition, **Huss & Beers Musikhandel**, insänder prenumerationsbelopp för eller bevis från vederbörande postanstalt på erlagd prenumeration för minst 5—9 ex. erhåller antingen ett friex. eller 10 % af beloppet; för 10 ex. eller derutöfver erhålles 20 % prov. eller motsvarande friexemplar.

Annonspriis 30 öre pr petitråd.

Adolf Lindgren.
Redaktör.

Huss & Beer.
Förläggare.

På **Elkan & Schildknechts** förlag har i musik- och bokhandeln utkommit:

PIANISTENS FAVORIT-ALBUM

13:de Häftet:

Valse brillante af *Spindler*.
Albumblad » *Scholtz*.
Bön » *Wickede*.
Jagtstycke » *Schultze*.
Michi-Polka » *Behr*.
Menuet » *Spindler*.

Pris 1 Krona.

På **Elkan & Schildknechts** förlag har i musik- och bokhandeln utkommit:

ELEGIE

vid

OSCAR ARNOLDSONS
frånfalle

komponerad för piano af
JOHAN LINDEGREN.

Pris 1 Kr. 25 öre.

Färska, äkta Italienska

STRÄNGAR

ständigt å lager i

Huss & Beers Musikhandel.

1:ma Notpapper

från **Breitkopf & Härtel** i Leipzig,
alla brukliga linieringar ständigt å lager i
Huss & Beers Musikhandel.

HUGO BEYER

återkommen från en musikalisk studieresa i England, emottager härefter Elever i såväl piano- som orgelspelning. Dessutom gifves tillfälle för samspel på piano och orgelharmonium hemma i min bostad.

Flygelpiano
af **Steinweg.**

Orgelharmonium
af **Trayser**, med särskild solomanual.

Träffas alla dagar mellan kl. 10—12 f. m.

39 Malmskilnadsgatan, 1 tr. upp.

Ny sändning.

Christina Nilsson-
Fotografier.

Kabinett-kort à 2 Kr., större à 3 Kr.

i **Huss & Beers Musikhandel.**

Sammastädes:

Thursby-Fotografier

till enahanda pris. Visittkort à 75 öre.

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora Teatern

har att erbjuda stort urval af **Flygelpianon**, **Pianon** och **Taffelpianon** samt **Orglar**.

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och reparation af såväl Pianon som Orglar verkställas.

Delar till **Orgelharmonium**, såsom tungor (spel), registerskyltar, klaviaturben, tonlådor m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH,
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

I **Elkan & Schildknechts** musikhandel, Fredsgatan 17:

CHOPIN-ALBUM.

Samling af 32 de mest omtyckta
Pianokompositioner

af
FREDR. CHOPIN.

Pris 1 Kr. 50 öre.

GAVOTTE

pour le piano par
IGNACE TEDESCO.

Pris 1 Krona.

På **Elkan & Schildknechts** förlag har i musik- och bokhandeln utkommit:

Klassisk och modern

MUSIK

dels komponerad, dels arrangerad för
Piano, fyra händer.

Hiller, Ständschen 1 Krona.
Kretschmer, Eriksgata och Kröningsmarsch ur op. **Folkungarne** 1 »

Den 1:sta Oktober utkommer på Huss & Beers förlag:

"Victoria-Album"

tillegnad H. K. H. Kronprinsessan VICTORIA.

INNEHÅLL:

N:o 1.	"Tonernas helsning", sång för 1 röst, till ord af C. D. af Wirsén	af Ivar Hallström.
N:o 2.	Fest-Polonaise för Piano 4 händer	» Emil Sjögren.
N:o 3.	Morgonhelsning	» Ludvig Norman.
N:o 4.	Aftonstämning	» Conrad Nordqvist.
N:o 5.	Graziernas dans	» Frithiof Hertzman.
N:o 6.	Fest-Marsch	

Pris: 3 Kronor.

Fest-Polonaise för Piano

med anledning af förmälningen i Karlsruhe.

Komponerad af

FRITHIOF HERTZMAN.

Pris: 1 Krona.

Paa Carl Warmuths Musikforlag, Christiania, udkom och faaes hos alle Bog- og Musikhandlere i Skandinavien:

FESTMARSCHER

(3:die Oplag)

i Anledning Brylluppet Kgl. H. Kronprinds Gustav og Prinsesse Victoria af
Otto Winter-Hjelm.

Original-Udgave for Piano Kr. 1.50, lettere Udgave 1 Kr.
Elegant udstyret. Portraiter af det høie Brudepar.

Oscar Hansen: Festmarsch

i samme Anledning. Pris 1 Kr. Elegant udstyret.

Carl Warmuth.

Notväskor

och

Notrullar,

största urval till billigaste pris i

Huss & Beers Musikhandel.

Expedieras franco till landsorten.

Billigaste upplagor
af

Undervisnings-Musikalier

Huss & Beers Musikhandel.

På Huss & Beers förlag har i dag utkommit i musik- och bokhandeln:

"HON!"

Polka för piano
af

OSCAR TORSSELL.

Pris: 50 öre.

Färska och goda

Italienska Strängar

till Violin, Violoncell, Guitarr m. m. uti

ELKAN & SCHILDKNECHTS
Musikhandel.

17 Fredsgatan 17.

Å

HUSS & BEERS Musik-Lånbibliotek,

upptagande hela det rikhaltiga Musiklagret,
emottages abonnement

för helt år ... 10 Kr. | för fjerdedels år 5 Kr.
,, halft år ... 7 ,, ,, månad ... 2 ,,

gällande för 1 häfte vid hvarje ombyte.

Obs! Abonnenter i landsorten erhålla
dubbelt antal häften.

Fredrik Peterson

undervisar i pianospelning. Lektionspris 15 kr.
pr månad. Adr.: Regeringsgatan N:o 11, 1 tr. upp.

Sånglektionerna

börja den 15 September. Anmälan för nya elever
kan ske Måndagar och Torsdagar kl. 2-3 e. m.
Adolf Fredriks södra Kyrkogata N:o 15.

Mina von Stedingk.

Pianostämning

utföres af kompetent person, vid anmälan i
Huss & Beers Musikhandel.

INNEHÅLL: Kristina Nilsson (med porträtt). Af
A. L. — J. Stockhausens årsberättelse om sin sångskola.
Af Chr. — Patti och Nicolini. — Tre månader i London.
Musikaliska iakttagelser af Hugo Beyer. II. — Thursby-
konserterna. Af En publikant. — En brevsamling från
Berlioz. — Victoria-musik. Af A. L. — Från in- och ut-
landet. — Dödslista. — Annonser.

MUSIKBILAGANS INNEHÅLL: Polka Hongroise.
Af H. P. Toby.